T073 BL III (003) Nói Ly Gián-Nói Về 90 Pháp Ba Dật Đề-Giới Pháp Của Tỳ Kheo-Luật Tứ Phần

Tạng Luật (Linh Sơn Pháp Bảo)

3. NOÙI LY GIAÙN A. DUYEÂN KHÔÛI Moät thôøi, Ñöùc Phaät ôû trong vöôøn Caáp-coâ-ñoäc, röøng caây Kyø-ñaø, nöôùc Xaù-veä. Baáy giôø, nhoùm saùu Tyø-kheo truyeàn rao lôøi noùi beân naøy beân kia; truyeàn lôøi noùi kín ñaùo cuûa ngöôøi naøy ñeán noùi ngöôøi kia; truyeàn lôøi noùi kín ñaùo cuûa ngöôøi kia ñeán noùi ngöôøi naøy. Hoï cöù laøm nhö vaäy maõi, ñöa ñeán tình traïng trong chuùng chöa coù ñaáu tranh lieàn sanh ra söï ñaáu tranh naày, vaø ñaõ coù söï ñaáu tranh roài thì khoâng theå chaám döùt ñöôïc. Caùc Tyø-kheo ñeàu nghó: Do nhaân duyeân gì trong chuùng Taêng voán khoâng coù söï ñaáu tranh maø nay laïi coù söï ñaáu tranh naøy, vaø ñaõ coù söï ñaáu tranh roài thì sao khoâng chaám döùt ñöôïc? Caùc Tyø-kheo tìm bieát laø do nhoùm saùu Tyø-kheo naøy truyeàn rao lôøi noùi beân naøy beân kia, neân ñöa ñeán tình traïng trong chuùng Taêng coù söï ñaáu tranh, vieäc tranh caõi naøy voán tröôùc ñaây khoâng coù, nay laïi coù, vaø khi ñaõ coù söï ñaáu tranh roài thì khoâng theå chaám döùt ñöôïc. Khi aáy trong chuùng coù vò thieåu duïc tri tuùc, soáng haïnh ñaàu ñaø, öa hoïc giôùi, bieát hoå theïn, quôû traùch nhoùm saùu Tyø-kheo: - Sao caùc thaày truyeàn rao lôøi noùi beân naøy beân kia, ñöa ñeán tình traïng trong Taêng coù söï ñaáu tranh, vieäc tranh caõi naøy voán tröôùc ñaây khoâng coù nay laïi coù, vaø khi ñaõ coù söï ñaáu tranh roài thì khoâng chaám döùt ñöôïc? Caùc Tyø-kheo ñeán choã Ñöùc Theá Toân, ñaûnh leã döôùi chaân Phaät, roài ngoài qua moät beân, ñem nhaân duyeân naøy baïch leân Ñöùc Theá Toân moät caùch ñaày ñuû. Ñöùc Theá Toân vì nhaân duyeân naøy taäp hôïp Taêng Tyø-kheo, quôû traùch nhoùm saùu Tyø-kheo: - Sao caùc oâng truyeàn rao lôøi noùi beân naøy beân kia, ñöa ñeán tình traïng trong chuùng Taêng tröôùc khoâng coù ñaáu tranh, nay laïi sanh ra ñaáu tranh, vaø khi ñaõ coù ñaáu tranh thì khoâng chaám döùt ñöôïc? Baáy giôø Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch nhoùm saùu Tyø-kheo roài, baûo caùc Tyø-kheo: - Caùc oâng neân laéng nghe! Xöa kia, coù hai con aùc thuù laøm baïn vôùi nhau, moät con sö töû teân laø Thieän Nha,l9 con thöù hai laø hoå teân Thieän Baùc20, ngaøy ñeâm cuøng rình baét caùc con nai. - Khi aáy, coù moät con Daõ can thöôøng ñi sau hai con thuù naøy, aên thòt dö coøn laïi cuûa chuùng ñeå soáng. Baáy giôø, con Daõ can kia leùn luùt suy nghó: “Nay ta khoâng theå cöù ñi theo sau maõi theá naøy. Baèng phöông tieän theá naøo ta phaûi laøm ñeå hai con aùc thuù naøy cuøng loaïn ñaáu vôùi nhau khieán cho chuùng khoâng coøn ñi vôùi nhau nöõa.” Nghó xong, Daõ can lieàn ñeán choã con sö töû Thieän Nha noùi nhö vaày:

Naøy Thieän Nha! Toâi nghe con coïp Thieän Baùc noùi raèng, “Choã sanh cuûa ta hôn heát; doøng hoï cuûa ta hôn heát; hình saéc cuûa ta hôn noù, theá naøy. -

l9. Thieän Nha . Thaäp tuïng 9 (T2>nl4>5, tr.66a27): Haûo Mao # A #-. 20. Thieän Baùc . Nguõ phaàn 6 (T22nl42l, tr.>8b05): Thieän Traûo . Thaäp tuïng 9 (T2>nl4>5, tr.66a27): Haûo Nha .

löïc cuûa ta hôn noù. Taïi sao vaäy? Vì haøng ngaøy ta ñöôïc thöùc aên boå, ngon. Sö töû Thieän Nha ñi theo sau ta aên thöùc aên coøn dö laïi cuûa ta ñeå soáng." Daõ can lieàn noùi keä: Hình saéc vaø nôi sanh Söùc maïnh cuõng laïi hôn Thieän Nha khoâng saùnh kòp Thieän Baùc noùi nhö vaäy. Thieän Nha nghe xong hoûi Daõ can: - Do ñaâu maø ngöôi bieát ñöôïc? Daõ can traû lôøi: - Hai oâng cuøng taäp hôïp laïi moät choã, gaëp nhau thì seõ töï bieát roõ ñieàu

Baáy giôø, con Daõ can leùn luùt noùi vôùi Thieän Nha xong, lieàn ñeán coïp Thieän Baùc noùi: - OÂng bieát chaêng! Sö töû Thieän Nha ñaõ noùi nhö vaày, "Hieän taïi chuûng taùnh vaø choã sanh cuûa ta, taát caû ñeàu hôn noù, theá löïc cuõng hôn. Taïi sao vaäy? Vì thöôøng ta aên thöùc aên ngon; coïp Thieän Baùc chæ aên thöùc aên dö coøn laïi cuûa ta ñeå soáng. Daõ can lieàn noùi keä: Hình saéc vaø nôi sanh Söùc maïnh cuõng laïi hôn Thieän Baùc khoâng saùnh kòp. Thieän Nha noùi nhö vaäy. Thieän Baùc nghe xong hoûi: - Taïi sao ngöôi bieát ñöôïc vieäc aáy? Daõ can traû lôøi: - Hai oâng cuøng taäp hôïp laïi moät choã, gaëp nhau thì seõ töï bieát roõ ñieàu naøy. Sau ñoù, hai con thuù cuøng taäp hoïp laïi moät choã, cuøng nhìn nhau vôùi caëp maét saân haän. Sö töû Thieän Nha lieàn nghó, "Ta khoâng theå khoâng hoûi tröôùc khi haï thuû coïp."

Baáy giôø, Sö töû Thieän Nha höôùng ñeán coïp Thieän Baùc noùi keä:
Hình saéc vaø nôi sanh
Söùc maïnh cuõng laïi hôn
Thieän Nha khoâng baèng ta
Thieän Baùc coù noùi khoâng?
Thieän Baùc töï nghó raèng, "Chaéc laø do Daõ can gaây söï loaïn ñaáu giöõa chuùng ta." Coïp Thieän Baùc noùi keä ñeå traû lôøi cho Sö töû Thieän Nha:
Thieän Baùc khoâng noùi vaäy:
Hình saéc vaø nôi sanh
Söùc maïnh cuõng laïi hôn
Thieän Nha khoâng theå saùnh.
Neáu nhaän lôøi voâ ích
Tin theo lôøi bæ thöû
Töï phaù hoaïi tình thaâm
Beøn thaønh keû oan gia.
Baèng leõ thaät ñeå bieát
Phaûi dieät tröø saân naõo
Ñaây laø lôøi thaønh thaät
Khieán ta ñöôïc lôïi ích.
Nay neân kheùo haøng phuïc
Tröø dieät aùc tri thöùc
Caàn gieát Daõ can naøy

Chính noù gaây loaïn ñaáu.

Sö töû Thieän Nha lieàn gieát Daõ can. Baáy giôø, Ñöùc Phaät baûo caùc Tyø2l

kheo: - Hai con thuù naøy bò con Daõ can phaù, neân khi hoïp nhau moät choã, gaëp nhau maø khoâng vui, huoáng laø ñoái vôùi ngöôøi, bò ngöôøi khaùc phaù roái, laøm sao khoâng böïc loøng? Nhoùm saùu Tyø-kheo, sao gaây loaïn ñaáu beân naøy beân kia, vieäc tranh caõi naøy tröôùc ñaây khoâng sanh ra nay laïi sanh ra, vaø khi ñaõ coù vieäc tranh caõi roài thì khoâng theå chaám döùt? Ñöùc Theá Toân duøng voâ soá phöông tieän quôû traùch nhoùm saùu Tyø- kheo roài, baûo caùc Tyø-kheo: - Ñaây laø ngöôøi si, laø nôi troàng nhieàu gioáng höõu laäu, laø keû phaïm giôùi naøy ban ñaàu. Töø nay veà sau, Ta vì caùc Tyø-kheo kieát giôùi, goàm möôøi cuù nghóa, cho ñeán caâu chaùnh phaùp toàn taïi laâu daøi. Muoán noùi giôùi neân noùi nhö vaày: Tyø-kheo naøo, noùi hai löôõi,22 ba-daät ñeà. B. GIÔÙI TÖÔÙNG Tyø-kheo: Nghóa nhö treân. Hai löôõi:2> gaây chuyeän cho Tyø-kheo loaïn ñaáu vôùi Tyø-kheo, Tyø-

kheo-ni, Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni ,Öu-baø-taéc, Öu-baø-di, Quoác

2l. Taêng kyø l2 (T22nl425, tr.>26bl9): Truyeän keå trong - Tam thuù baûn sanh kinh; khoâng neâu chi tieát. 22. Nguõ phaàn, nt.: Noùi hai löôõi khieán Tyø-kheo loaïn ñaáu. Pali: Bhikkhupesuññña, lôøi noùi ly giaùn Tyø-kheo. 2>. Pali, coù hai hình thaùi ly giaùn ngöõ (dvìhaøkaørehi pesunna hoti): Noùi vôùi muïc ñích gaây caûm tình, noùi vôùi muïc ñích gaây chia reû.

vöông, Ñaïi thaàn, ngoaïi ñaïo, dò hoïc Sa-moân, Baø-la-moân. Tyø-kheo-ni laïi loaïn ñaáu vôùi Tyø-kheo-ni, Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di, Quoác vöông, Ñaïi thaàn, ngoaïi ñaïo, dò hoïc Sa-moân, Baø-la-moân, Tyø-kheo. Thöùc-xoa-ma-na laïi loaïn ñaáu vôùi Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di- ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di, Quoác vöông, Ñaïi thaàn, ngoaïi ñaïo, dò hoïc Sa- moân, Baø-la-moân, Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni. Sa-di loaïn ñaáu vôùi Sa-di, Sa-di-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di, Quoác vöông, Ñaïi thaàn, ngoaïi ñaïo, dò hoïc Sa-moân, Baø-la-moân, Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni. Öu-baø-taéc laïi loaïn ñaáu vôùi Öu-baø-taéc, Öu-baø-di, Quoác vöông, Ñaïi thaàn, ngoaïi ñaïo, dò hoïc Sa-moân, Baø-la-moân, Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni, Öu-baø-taéc. Öu-baø-di laïi loaïn ñaáu vôùi Öu-baø-di, Quoác vöông, Ñaïi thaàn, ngoaïi ñaïo, dò hoïc Sa-moân, Baø-la-moân, Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Thöùc-xoa-ma- na, Sa-di, Sa-di-ni, Öu-baø-taéc. Quoác vöông laïi loaïn ñaáu vôùi Quoác vöông, Ñaïi thaàn, ngoaïi ñaïo, dò hoïc Sa-moân, Baø-la-moân, Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni, Öu-baø-taéc, Öu-baø-di. Ñaïi thaàn laïi loaïn ñaáu vôùi Ñaïi thaàn, ngoaïi ñaïo, dò hoïc Sa-moân, Baø- la-moân, Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni, Öu-baø- taéc, Öu-baø-di, quoác vöông. Taát caû ngoaïi ñaïo Sa-moân, Baø-la-moân laïi loaïn ñaáu vôùi taát caû ngoaïi ñaïo Sa-moân, Baø-la-moân, Tyø-kheo, Tyø-kheo-ni, Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni Öu-baø-taéc, Öu-baø-di, Quoác vöông, Ñaïi thaàn. - Loaïn ñaáu:24 Nhö ngöôøi naøo ñoù noùi, - OÂng laø doøng doõi Chieân-ñaø- la, doøng doõi hoát phaân, doøng doõi thôï ñan, doøng doõi ñoùng xe, hoï Caâu-taáu, Caâu-thi, Baø-toâ-truù, Ca-dieáp, Ñeà-leâ-daï, Baø-la-ñoïa, mua baùn heo deâ, gieát boø, thaû

chim öng, löôùi chim, thôï saên, laøm giaëc, baét giaëc, giöõ thaønh, giöõ nguïc, thôï reøn, thôï giaøy, thôï caïo; oâng phaïm Ba-la-di, Taêng-giaø-baø-thi- sa, Ba-daät-ñeà, Ba-la-ñeà-ñeà-xaù-ni, Thaâu-lan-giaù, Ñoät-kieát-la, aùc thuyeát. - Noùi keát söû: Töø saân nhueá cho ñeán naêm traêm keát, troïc ñaàu, muø loøa, queø quaët, ñieác caâm. Tyø-kheo naøo phaù hoaïi ñeàu laø Tyø-kheo loaïn ñaáu. Noùi roõ raøng phaïm Ba-daät-ñeà, noùi khoâng roõ raøng phaïm Ñoät-kieát-la.

Tyø-kheo-ni Ba-daät-ñeà. Thöùc-xoa-ma-na, Sa-di, Sa-di-ni, Ñoät- kieát-la, ñoù goïi laø phaïm.

24. Töùc laø, thuaät laïi lôøi cuûa ngöôøi naøy cho ngöôøi kia. Pali, coù l0 loaïi noùi ly giaùn, nhö l0 loaïi noùi aùc khaåu maï lî: Töø chuyeän beâu xaáu doøng hoï, cho ñeán maéng chöôûi.

Söï khoâng phaïm: Vì phaù aùc tri thöùc, phaù aùc baïn ñaûng, phaù phöông tieän phaù hoaïi Taêng, phaù vieäc trôï giuùp ñeå phaù hoaïi Taêng, phaù hai ngöôøi ba ngöôøi taùc yeát-ma, phaù taùc yeát-ma phi phaùp, yeát-ma phi luaät; hoaëc vì ngöôøi phaù Taêng, phaù thaùp, phaù mieáu, phaù Hoøa thöôïng, ñoàng Hoøa thöôïng, phaù A-xaø-leâ, ñoàng A-xaø-leâ, phaù tri thöùc, phaù thaân höõu, phaù nhöõng ngöôøi noùi nhieàu maø voâ nghóa, voâ lôïi, muoán duøng phöông tieän laøm vieäc voâ ng- hóa; phaù nhöõng ngöôøi nhö vaäy thì khoâng phaïm. Ngöôøi khoâng phaïm: Phaïm laàn ñaàu tieân khi chöa cheá giôùi; si cuoàng, loaïn taâm, thoáng naõo, böùc baùch.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.